

Brüssel, 6. oktoober 2025
(OR. en)

13622/25

EF 332
ECOFIN 1307

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor

Kättesaamise kuupäev: 1. oktoober 2025

Saaja: Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär

Komisjoni dok nr: COM(2025) 681 final

Teema: KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE
ELi finantskirjaoskuse strateegia kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 681 final.

Lisatud: COM(2025) 681 final

Brüssel, 30.9.2025
COM(2025) 681 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

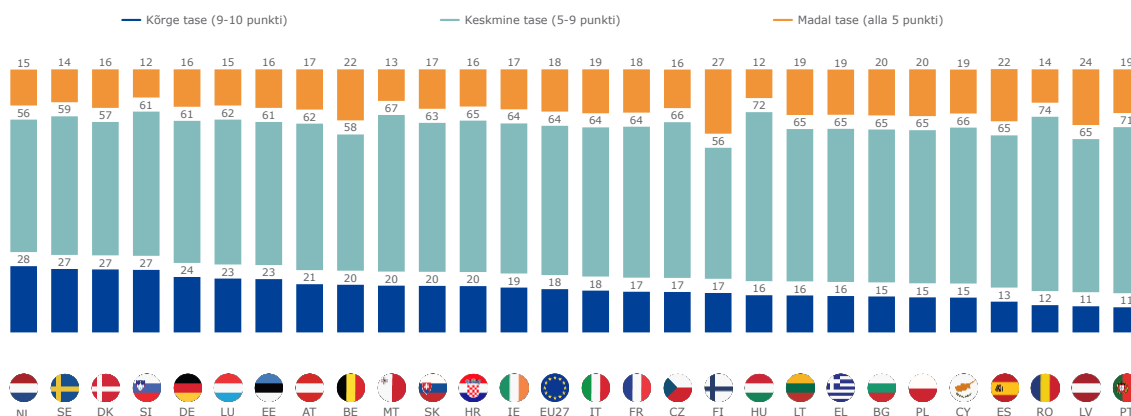
ELi finantskirjaoskuse strateegia kohta

1. ELi finantskirjaoskuse strateegia

Kõigil inimestel läheb elus vaja finantskirjaoskust. Ehk teisisõnu tuleks igapäev omandada teatavad rahandusalased teadmised, arusaamad, oskused, hoiakud ja harjumused, mis võimaldavad teha arukaid finantsotsuseid. Finantskirjaoskuse toel jõuavad inimesed heade finantstavadeni, nagu korralik arvepidamine oma tulude ja kulude üle, teadlikud säästu- ja investeerimisvalikud, kohane pikaajaline finantsplaneerimine, sealhulgas pensioni planeerimine, ja vastutustundlikkus laenude haldamisel. See aitab tagada finantssõltumatust, maandada riske ning hoida ära pettuste ja kelmuste ohvriks langemist. Usaldusväärsed finantsharjumused aitavad üksikisikutel ja leibkondadel parandada oma rahandusalast kerksust, mis toob kaasa suurema majandusliku stabiilsuse ja vähendab ülemäärase võlgnevuse ohtu. **Finantskirjaoskus aitab tagada kodanike rahalist sõltumatust ja heaolu.** Kuid selle soodne mõju läheb kaugemale üksikisiku tasandist: edendades finantsalast kaasatust ja kodanikuaktiivsust, aitab finantskirjaoskus ehitada üles kerksemat ühiskonda.

Finantskirjaoskuse tase ELis on praegu väga madal (vt joonis allpool). Eurobaromeetri 2023. aasta uuringu kohaselt on kõrgel tasemel finantskirjaoskus vähem kui viiendikul (18 %) ELi kodanikest¹. Ka liikmesriigiti ja liikmesriikide eri demograafiliste rühmade lõikes on finantskirjaoskuse tase väga erinev. Teistest rühmadest kesisema finantskirjaoskusega kalduvad eelkõige olema naised, noored, väiksema sissetulekuga ja üldise madalama haridusega inimesed.

Eurobaromeetri uuring: finantskirjaoskuse hinne liikmesriikide kaupa

Allikas: Eurobaromeetri uuring finantskirjaoskuse taseme kohta ELis, 2023.

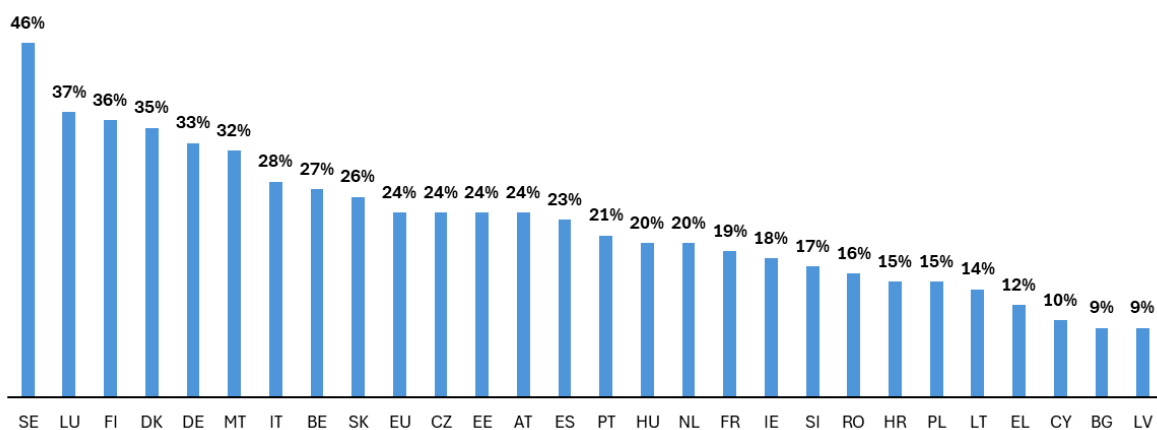
Peaaegu pooltel (49 %) 18–65aastastest ELi elanikest ei ole isegi nii palju sääste, et katta hädaolukorras vähemalt kolme kuu elamiskulud, ilma et neil tuleks raha laenata või elukohta vahetada. Lisaks ei ole 16 %-l elanikest hädaolukordade jaoks üldse mingeid sääste. Kui ka finantskirjaoskus on kasin, on sellised inimesed finantsvapustuste ja halbade finantsotsuste tagajärgede suhtes väga haavatavad. See, et maailm muutub üha digitaalsemaks ja inimestele on kättesaadav varasemast laiem valik finantstooteid ja -teenuseid, muudab finantskirjaoskuse omandamise veelgi olulisemaks. Et tagada finantsteenuste ohutus ja usaldusväärsus ja

¹ Euroopa Komisjon (2023), *Uuring finantskirjaoskuse taseme kohta ELis (Eurobaromeetri kiiruuring 525: uuring nr 2953)*. Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>.

innustada inimesi varmalt kasutama uusi avanevaid võimalusi, nagu säästu- ja investeerimiskontod või kavandatav digieuro, peab finantskirjaoskus kajastama muutuvaid finantsteenuste osutamise viise ja andma teadlikkuse pettuse- ja kelmuse ohtudest ning keerukate, suure riskiga ja spekulatiivsete toodetega kaasnevatest riskidest.

Finantskirjaoskusel on mõju ka finantsotsuste tegemisele. Näiteks on tõenäoline, et finantskirjaoskuse erinev tase on oluline tegur, mis põhjustab kõikjal ELis jaeklientide suhteliselt tagasihoidlikku osalemist kapitaliturgudel ning märkimisväärseid erinevusi liikmesriikide osalusmäärades (vt joonist allpool).

Selliste elanike osakaal liikmesriikide kaupa, kellel on mõni investeerimistoode (fondiosakud, aktsiad või võlakirjad)

Allikas: Eurobaromeetri uuring finantskirjaoskuse taseme kohta ELis, 2023.

2. ELi finantskirjaoskuse strateegia

2.1. Eesmärgid

Neid asjaolusid arvesse võttes andis komisjon oma teatise hoiuste ja investeringute liidu kohta² teada kavatsusest võtta vastu terviklik finantskirjaoskuse strateegia, millega võtta käsile finantskirjaoskuse madal tase ning aidata kodanikel teha rahaasjades teadlikke otsuseid ja osaleda kapitaliturgudel viisil, mis on turvaline ja kindel. Strateegiaga toetatakse finantsalast kaasatust ja suurendatakse inimeste teadlikkust, et parandada finantsteenuste juurdepääsu ja edendada nende tõhusat kasutamist, tugevdada majanduslikku kerksust ning edendada poliitika kujundamises haavatavate rühmade huvisid. Samuti püütakse sellega süvendada inimeste

² Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraat (2025), *Hoiuste ja investeringute liit: ELi kodanike jõukuse ja majandusliku konkurentsivõime kasvatamise strateegia*. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://finance.ec.europa.eu/publications/savings-and-investments-union-strategy-enhance-financial-opportunities-eu-citizens-and-businesses_en?prefLang=et.

investeeringisotskusi ja nende arusaamist finantstoodetest, sealhulgas riski ja tootluse suhet mõjutavatest teguritest.

Finantskirjaoskuse alases strateegias ei saa rakendada igäihe puhul ühte ja sama lähenemisviisi. Sellistes algatustes tuleb arvesse võtta **eri sihtrühmade ja kogukondade olukorda ja vajadusi**. Näiteks ei ole kõigil inimestel sääste, mida investeerida, kuid neile oleks abiks suunised selle kohta, kuidas käia ringi kommunaalteenuste arvete, krediitkaartide ja kindlustusega või kuidas taotleda sotsiaaltoetusi ja muid hüvesid, samas kui teisi huvitab eelkõige see, kuidas panna oma säästud paremini teenima. Et aidata kaasa rahalise ebavõrdsuse vähendamisele ja aidata inimestel oma sääste parimal viisil kasutada, tuleks pöörata igale sihtrühmale eraldi tähelepanu ja näha ette sihitatud ja kaasavaid finantskirjaoskuse alaseid algatusi, sealhulgas usaldusväärse võlanõustamise vallas, ning kohandada vahendeid ja kanaleid nii, et need vastaksid inimeste vajadustele.

Kokkuvõttes aitab see inimestel oma ressursse ja sääste paremini hallata, saada üle käimasoleva digiüleminekuga seotud muredest ja kasutada ära selle võimalusi ning kasvatada ajapikku kapitaliturgudes tehtavate investeeringute abil oma jõukust. Investeeringud võimaldavad saada tavapärasemast suuremat tulu, pakkudes ühtlasi ELi ettevõtjatele täiendavaid rahastusvõimalusi ja aidates seeläbi kaasa majanduskasvule. Kuigi otsus osaleda kapitaliturgudel tuleb teha igal inimesel endal, peavad need, kes soovivad investeerida, saama teha usaldusväärseid ja teadlikke valikuid ning neid tuleb kohelda õiglaselt. Usaldusväärse investeeringukeskkonna loomine võimaldaks uutel investoritel enesekindlalt finantsmaailma siseneda ning kogenumatel investoritel uut indu leida. Paranenud finantskirjaoskus tähendab ka seda, et ollakse teadlikud oma investeeringisotsuste mõjust. Sealjuures on vaja paremat arusaamist ühe või teise valdkonna rahastamise majanduslikest tagajärgedest ning selle mõjust tööhõivele, kestlikkusele, sotsiaaloludele ja kerksusele.

2.2. Käimasolevate algatuste edasiarendamine

Käesolev strateegia tugineb **komisjoni senistele jõupingutustele parandada inimeste finantskirjaoskust**, jätkates varasemates algatustes alustatud ja võimendades seda. See täiendab meetmeid, mis on võetud noorte, laste ja täiskasvanute teadlikkuse suurendamiseks ja finantspädevuse parandamiseks Euroopa Komisjoni ja Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni ühise rahvusvahelise finantshariduse võrgustiku (OECD-INFE) finantspädevuse raamistike^{3,4} kaudu, ettevõtjate teadlikkuse suurendamiseks ja finantspädevuse parandamiseks Euroopa ettevõtluspädevuse raamistiku (EntreComp)⁵ kaudu

³ Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraat (2023), *Laste ja noorte finantspädevuse raamistik*. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-09/230927-financial-competence-framework-children-youth_en.pdf. https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf.

⁴ Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraat (2022), *Täiskasvanute finantspädevuse raamistik*. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf.

⁵ Teadusuuringute Ühiskeskus koostöös tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadiga (2016), *EntreComp: ettevõtluspädevuse raamistik*. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en.

ning liikmesriikidega tehnilise toe instrumendi raames tehtavat koostööd⁶. Selles võetakse arvesse digikümneni poliitikaprogrammi, millega on loodud asjakohane raamistik digioskuste edendamiseks. Samuti täiendab see 2025. aasta oskuste liidu algatust,⁷ tulevast vaesusevastast strateegiat, aga ka muid jõupingutusi⁸

Strateegia on ka kooskõlas nõukogu 2024. aasta järeldustes finantskirjaoskuse kohta⁹ komisjonile esitatud üleskutsega võtta meetmeid, millega hõlbustada parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel, jätkata finantskirjaoskuse taseme seiret ELis ja edendada finantspädevuse raamistike kasutuselevõttu. Lisaks kutsus nõukogu komisjoni üles võtma muid kui seadusandlikke meetmeid, nagu finantskirjaoskuse projektide rahastamine tehnilise toe instrumendi ja programmi „Erasmus+“ kaudu, hõlbustama koolitus- ja teadusvõimalusi ning tugevdama finantskirjaoskuse valdkonnas tehtavat koostööd.

Strateegiaga toetatakse Euroopa järelevalveasutuste, Euroopa Keskpanga (EKP) ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide, eelkõige OECD¹⁰ jõupingutusi finantsalase teadlikkuse suurendamisel ja finantskirjaoskuse parandamisel. Arvesse võetakse asjaolu, et Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on sel teemal oma aruande juba vastu võtnud¹¹. Ka Euroopa Parlament võttis hiljuti vastu resolutsiooni hoiuste ja investeringute liidu, sealhulgas finantskirjaoskuse kohta¹² ning komisjon julgustab Euroopa Parlamenti ja selle liikmeid ELis omalt poolt finantskirjaoskust edendama.

Uus strateegia on kooskõlas **ELi finantsteenuste õigusraamistikuga**. See täiendab investorite kaitse norme, millega püütakse suurendada jaeinvestorite usaldust ja kindlustunnet. Nõuet, et

⁶ Vt näiteks struktuurireformi toetamise peadirektooraat (2023), *Tehnilise toe instrumendi 2024. aasta juhtalgatus – Digitaalne finantskirjaoskus*. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://reform-support.ec.europa.eu/tsi-2024-flagship-digital-financial-literacy_en

⁷ Euroopa Komisjon (2025), *Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse digitaalset finantskirjaoskust, COM(2025) 90 final*. Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090>.

⁸ Strateegia tugineb ka komisjoni jätkuvatele jõupingutustele tugevdada statistilist ja andmekirjaoskust, et aidata kodanikel mõista usaldusväärsete finantsotsuste tegemise aluseid. Lisateave: Eurostat (2024), *Statistilise kirjaoskuse parandamine*. Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://cros.ec.europa.eu/book-page/improving-statistical-literacy>.

⁹ Euroopa Liidu Nõukogu (2024), *Eelnõu: nõukogu järeldused digitaalse finantskirjaoskuse kohta (ST-9930/2024 INIT)*. Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9930-2024-INIT/en/pdf>.

¹⁰ OECD on esitanud OECD/INFE soovitusel finantskirjaoskuse kohta juhtpõhimõtted, mille alusel saavad valitsused ja sidusrühmad töötada välja tõhusaid strateegiaid ja haridusprogramme ning neid rakendada ja hinnata. Oma töö raames tegeleb OECD ka inimeste finantskirjaoskuse korrapärase hindamisega. 2023. aasta rahvusvaheline täiskasvanute finantskirjaoskuse uuring, mis hõlmas 39 riiki ja majanduspiirkonda, näitas selget seost finantskirjaoskuse kõrgema taseme ning suurema rahandusalase kerksuse ja heaolu vahel. Lisaks on PISA 2022. aasta 15-aastaste noorte finantskirjaoskuse hinnangus juhitud tähelepanu märkimisväärsetele lünkadele õpilaste suutlikkuses finantsteadmisi igapäevastes olukordades kasutada.

¹¹ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (2025), *Finantskirjaoskus ja -haridus eurooplastele* (arvamus ECO/677-EESC-2025). Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://www.eesc.europa.eu/et/our-work/opinions-information-reports/opinions/financial-literacy-and-education-europeans-0>.

¹² Euroopa Parlamendi 10. septembri 2025. aasta resolutsioon investeringute ja reformide rahastamise hõlbustamise kohta Euroopa konkurentsivõime suurendamiseks ning kapitaliturgude liidu loomise kohta (TA-10-2025-0185) [internetis], 10. september 2025. Kättesaadav aadressil: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2025-0185_ET.html.

liikmesriigid edendaksid jaeinvestorite finantskirjaoskust, sisaldab ka komisjoni 2023. aasta ettepanek jaeinvesteeringute strateegia kohta. Selle ettepaneku üle peavad Euroopa Parlament ja nõukogu praegu seadusandliku protsessi raames läbirääkimisi. Finantskirjaoskus aitab ühtlasi edukalt ellu viia säästu- ja investeerimiskontode algatust, mida käsitletakse käesoleva teatiseiga samal päeval vastu võetud komisjoni soovitusel.

Jätkuvalt on prioriteediks sidusrühmade kaasamine. Strateegia lähtekohaks on 2024. aasta kõrgetasemelisel konverentsil „Finantspädevus, -kerksus ja -kaasamine“ ning selle raames peetud akadeemilisel konverentsil tehtud edusammud¹³. Samuti on selle koostamisel kasutatud hoiuste ja investeeringute liitu käsitleva teatise teemal korraldatud tagasisidekorjega saadud teavet, kuivõrd nimetatud teatise on viidatud vajadusele ELis finantskirjaoskust parandada. Lisaks kajastuvad selles kõigi liikmesriikidega ELi jaefinantsteenustega tegeleva valitsuste eksperdirühma (GEGRFS) kaudu peetud ulatuslikud konsultatsioonid.

Strateegiaga täiendatakse ja tugevdatakse liikmesriikide finantskirjaoskuse strateegiaid ning avaliku ja erasektori sidusrühmade, näiteks tarbijate ja jaeinvestorite ühenduste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, tööstusliitude ja muude turuosaliste algatusi. Näiteks saavad tarbijaid ja jaeinvestoreid koondavad ühendused toimida nende usaldusväärsete ja sõltumatute eestkõnelejatena ja hoolitseda selle eest, et haridusalased jõupingutused jõuaksid kõigini ning oleksid erapooletud ja kooskõlas tarbijate huvidega.

Tööstusühendused saavad jagada põhjalikke eksperditeadmisi, anda praktilisi näpunäiteid ja laiendada kampaaniate kõlapinda. Kui selline teavitustegevus hästi läbi mõelda, on sel teel võimalik anda kodanikele finantstoodete ja -teenuste kohta asjakohaseid ja ajakohastatud teadmisi. Finantskirjaoskust saab aga edendada ka ametiühingute kaudu, kuna neil on otsene juurdepääs suurele hulgale töötavatele täiskasvanutele. Oma võrgustiku kaudu saavad ametiühingud suurendada finantskirjaoskuse algatuste kandepinda ja pakkuda töökohal praktilist finantsõpet, näiteks seoses pensionieaks valmistumise ja pensioni planeerimisega.

3. Terviklik lähenemisviis

Kooskõlas finantskirjaoskuse valdkonnas talle antud toetamis- ja koordineerimisülesannetega tunnustab komisjon arvukaid riiklikke ja eraalgatusi, mis on ELi eri osades juba käivitatud, ning püüab käimasolevaid jõupingutusi täiendada. Seetõttu keskendutakse strateegias valdkondadele, milles ELi meetmed võivad anda suurima lisaväärtuse.

ELi finantskirjaoskuse strateegias võetakse kasutusele terviklik lähenemisviis, mis tugineb neljale omavahel seotud tegevussambale: i) tegevuste koordineerimine ja parimad tavad; ii) teavitus ja teadlikkuse suurendamine; iii) finantskirjaoskuse algatuste, sealhulgas teadusuuringute rahastamine; iv) edusammude seire ja mõju hindamine.

¹³ Euroopa Komisjon, Belgia finantsteenuste ja -turgude amet (FSMA) (2024), *Finantskirjaoskus, -kerksus ja -kaasamine* (konverents, 20. veebruar 2024). Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://finance.ec.europa.eu/events/financial-literacy-resilience-and-inclusion-2024-02-20> et.

Kokkuvõttes püütakse nende valdkondade meetmetega edendada teadlikkust finantsotsuste tegemisel ning hõlbustada finantskirjaoskuse seire, analüüsimise ja hindamise tõhusate viiside väljatöötamist ja levitamist¹⁴.

a. Tegevuste koordineerimine ja parimad tavad

Kõik liikmesriigid on oma finantskirjaoskuse strateegia juba kehtestanud või alustanud selle väljatöötamist. Lisaks on liikmesriikide eri sidusrühmad teinud mitmesuguseid finantskirjaoskuse alaseid algatusi. Üksteise kogemustest õppides ja parimaid tavasid vahetades saavad osalejad teha kindlaks peamised edutegurid ning sõeluda välja tulemuslikud algatused ja laiendada neid.

Koostöös asjaomaste sidusrühmadega püüab komisjon **määrata kindlaks esmatähtsad teemavaldkonnad ja selgitada neist igaühe jaoks välja parimad tavad**. Teemavaldkondade seas peaks kindlasti olema esindatud õpetajate ja koolitajate õpetamise algatused, finantsalase kaasatuse algatused ning muud algatused, mis on suunatud kindlatele sihtrühmadele, sealhulgas väikese sissetulekuga isikutele, naistele, lastele, noortele ja eakatele, ning eelkõige tuleks teha iga sihtrühma puhul kindlaks asjakohased „õpivalmiduse hetked“¹⁵.

Sellega seoses **toetab komisjon parimate tavade kogumist ja vahetamist** kavatsusega need liikmesriikidega läbi arutada ja analüüsida igaühe puhul võimalust rakendada seda üle kogu ELi, võttes samal ajal arvesse riikide eripärasid. Tavade vahetus liikmesriikidega peab võimaldama üksteise kogemustest õppida ja erisuguseid lähenemisviise võimaluse korral ühtlustada.

Liikmesriikidega toimuvate arutelude käigus tuleb ühtlasi teha kindlaks esmatähtsad valdkonnad ja parimad tegutsemisviisid **teavituse ja teadlikkuse suurendamise kampaaniate ja rahastusvõimaluste jaoks**.

Teabevahetuse edendamiseks püüab komisjon teha kindlaks ühised valupunktid ja töötada ühiselt välja lahendusi, tugevdades seeläbi ühiselt võetavaid kohustusi. Vajaduse korral teeb komisjon kogemuste avardamiseks koostööd ka rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikide ekspertidega.

¹⁴ Oluline on rõhutada, et finantskirjaoskus ei lange kokku finantsharidusega. Kui finantskirjaoskuse puhul on esil tulemused, st see, mida inimesed oma rahaasjadest teavad ja mida oma teadmistega peale hakkavad, siis finantsharidus kujutab endast protsessi, mille kaudu finantskirjaoskuse jaoks vajalikud teadmised omandatakse. Finantshariduse raames õpetatakse, kuidas eelarvet koostada, kuna finantskirjaoskus tähendab võimet kohaldada õpitud põhimõtteid oma isiklikes rahaasjades. Varane ja pidev kokkupuude finantsharidusega parandab finantskäitumist ja -teadmisi viisil, mida on võimalik mõõta. Liikmesriigid, kus finantsharidus on lisatud riiklikku õppekavasse, on olnud kogu ELi hõlmavates uuringutes finantskirjaoskuse poolest järjepidevalt esirinnas. Lisaks on oluline tähele panna, et kooskõlas eri finantspädevuse raamistike temaatikaga ei hõlma käesolev strateegia ettevõtjate ja VKEde finantskirjaoskust, st neid käsitletakse komisjoni muude töösuundade all. Euroopa ettevõtluspädevuse raamistiku kaudu edendab komisjon ettevõtlusharidust, sealhulgas alaesindatud rühmade jaoks, nagu naised ja noored. Lisaks edendatakse programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele“ ja Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu praktiliste kogemuste omandamist ja suhtlusvõrgustike loomist.

¹⁵ Õpivalmiduse hetk on aeg, mil õpetamine on kõige tulemuslikum. Õpivalmiduse hetkede ajal parandavad inimesed oma finantsteadmisi ja -oskusi ning omandavad uusi finantsharjumusi kõige tõenäolisemalt, sest siis ollakse kõige motiveeritum ja õpetusele vastuvõtlikum. Finantskirjaoskuse omandamisel on õpivalmiduse hetked need, mil inimesed saavad rakendada oma teadmisi neid huvitava juhtumi teenistuses.

Samuti korraldatakse ministrite tasandil korrapäraseid kõrgetasemelisi arutelusid, mille abil edendada poliitilist isevastutust ning tagada kooskõla laiemas ELi poliitikaga ja tõhus koordineerimine ELi liikmesriikide vahel. Korrapäraste aruteludega hoitakse teemat tulipunktis ja toetatakse finantskirjaoskuse meetmeid nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.

Komisjon tervitab ka Euroopa järelevalveasutuste tööd finantshariduse valdkonnas ja tõstab esile finantshariduse algatuste andmebaasi algatust, mis aitab oluliselt parandada koordineerimist ja edendada heade tavade vahetust. Komisjon kutsub **Euroopa järelevalveasutusi töötama ühiselt välja laiemas finantshariduse algatuste andmebaasi**, kuhu koondada igaihe valdkonnas tehtud algatused. Andmebaas peaks olema veebis kergesti ligipääsetav, kaasav, kasutajasõbralik ja varustatud otsingufunktsiooniga, nii et kasutajatel oleks võimalik rakendatavad tavad temaatilise klassifitseerimissüsteemi abil üles leida. Andmebaas ei peaks sisaldama üksnes digitaalset finantshariduse algatust.

Et hõlbustada teabevahetust ja aidata sidusrühmadel üksteisega suhelda, korraldab komisjon **korrapäraseid seminare ka finantskirjaoskuse spetsialistidega**, kutsudes osalema era- ja mittetulundussektori sidusrühmi, sealhulgas tarbijate ja jaeinvestorite ühendusi. Seminaridel määratakse kindlaks koostöö edendamise juhtpõhimõtted ja praktilised meetmed ning edendatakse üleeuroopalise era- ja mittetulundussektori finantskirjaoskuse spetsialistide kogukonna loomist.

Erasektori sidusrühmade kaasamine finantskirjaoskuse edendamisse on eelkõige kasulik selle poolest, et see võimaldab täiendada teiste sidusrühmade algatust, kuna niiviisi mobiliseeritakse ulatuslikud võrgustikud ja antakse edasi praktilisi eksperditeadmisi ning paraneb teavitustegevuse suutlikkust. Sidusrühmade tegevust reguleeriva ühtlustatud tegevusjuhendi puudumine võib aga põhjustada (tajatud) huvide konflikte või ebaühtlust esitatud teabe kvaliteedis ja usaldusväärsuses. Seepärast kutsub komisjon üles koostama **finantskirjaoskuse algatuste tegevate era- ja mittetulundussektori ühenduste jaoks ELi tegevusjuhendit** ja kavatseb sellele kaasa aidata. Tegevusjuhend peaks olema vabatahtlik, see tuleks üles ehitada põhimõtete kogumina ja selle koostamisel peaksid komisjoni egiidi all osalema asjaomaste sidusrühmade esindajad. Selge tegevusjuhend tagaks finantskirjaoskuse algatuste eesmärkide läbipaistvuse ning nende õpetuse täpsuse ja erapooletuse, suurendades seeläbi tarbijate ja investorite usaldust ning algatuste usaldusväärsust. Samuti peaks see aitama leevendada huvide konflikti ohtu ja hoida ära seda, et eraõiguslikud üksused edendavad tooteid või teenuseid, mis selle asemel, et suurendada osalejate finantsilist heaolu, toovad kasu neile endile. Hästi koostatud tegevusjuhend aitaks edendada eetilist käitumist ja vastutust ning võimaldaks pidevat täiustamist, mis peädiks tulemuslikumate ja õiglasemate finantskirjaoskuse programmide loomisega. Lisaks soovib komisjon liikmesriikidel kaaluda ELi tegevusjuhendi lisamist oma riiklikesse finantskirjaoskuse strateegiatesse¹⁶.

Kavandatud meetmed

¹⁶ Näiteks Austria riiklik finantskirjaoskuse strateegia sisaldab sidusrühmade kaasamise tegevusjuhendit. Lisateave: Föderaalne rahandusminister (Austria) (2024), *Ülevaade riiklikust finantskirjaoskuse strateegiast (allalaadimine ja kontaktandmed)*. Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://www.bmf.gv.at/en/the-ministry/National-Financial-Literacy-Strategy/overview-national-financial-literacy-strategy/download---contact-details.html>.

- *Komisjon korraldab vajaduse korral eri teemavaldkondades asjaomaste valitsuse eksperdirühmadega korrapäraselt finantskirjaoskuse alaseid kohtumisi, et koordineerida eri riikide finantskirjaoskuse algatustes teavituse, teadlikkuse suurendamise, seire, hindamise ja rahastamise vallas tehtud jõupingutusi. 2026. aasta esimeses kvartalis toimub esimene koosolek.*
- *Koostöös asjaomaste sidusrühmadega püüab komisjon määrata kindlaks esmatähtsad teemavaldkonnad ja selgitada neist igaihe jaoks välja parimad tavad. Alates 2026. aasta neljandast kvartalist hakkavad liikmesriikide eksperdid finantskirjaoskuse algatuste kavandamise ja rakendamise käigus nende tavade teemal teavet vahetama. Parimaid tavasid tutvustatakse liikmesriikidele ja arutatakse nendega nii tehnilisel kui ka poliitilisel tasandil. Iga liikmesriik vastutab välja sõelatud parimate tavade rakendamise hindamise eest ja komisjon avaldab arutelu tulemusel.*
- *Alates 2026. aastast korraldab komisjon korrapäraseid seminare, kus osalevad era- ja mittetulundussektori sidusrühmad, et hõlbustada teabevahetust, edendada koostööd ja aidata kaasa üleeuroopalise finantskirjaoskuse spetsialistide kogukonna loomisele.*
- *2027. aastal korraldab komisjon esimese finantskirjaoskuse teemalise ministrite tasandi ürituse, millel teha kokkuvõtte parimate tavade levitamisel ja rakendamisel tehtud edusammudest ning hinnata peamisi esilekerkivaid suundumusi. Ürituse eesmärgiks on tagada püsiv aktiivne osalus ja poliitiline toetus ning seda hakatakse korraldama iga kahe aasta tagant.*
- *2027. aasta esimeseks kvartaliks töötavad asjaomased sidusrühmad komisjoni toetusel välja vabatahtliku põhimõtete kogumina toimiva ELi tegevusjuhendi era- ja mittetulundussektori organisatsioonide jaoks. Samuti soovib komisjon liikmesriikidel kaaluda ELi tegevusjuhendi lisamist oma riiklikesse finantskirjaoskuse strateegiatesse ja pidada selle seiramiseks arvet tegevusjuhendit järgivate organisatsioonide üle.*

b. Teavitus ja teadlikkuse suurendamine

Nõukogu 2024. aasta järeldustes rõhutatakse finantskirjaoskuse valdkonnas teadlikkuse suurendamise kampaaniate tähtsust, julgustades liikmesriike võtma asjakohaseid meetmeid.

Finantskirjaoskuse programmid ja algatused on olulised, kuid edu saavutamiseks on ilmselgelt vaja suurendada inimeste teadlikkust nendest. Seetõttu on kavas korraldada ELi tasandi teadlikkuse suurendamise kampaania, millega tugevdada selles valdkonnas rakendatavaid riiklikke meetmeid ja täiendada jõupingutusi, mida teavituse, teadlikkuse suurendamise ja suuniste andmise vallas on teinud liikmesriikide ametiasutused ning ELi ja liikmesriikide tarbija- ja tööstusühendused ning sotsiaalpartnerid.

ELi tasandi teadlikkuse suurendamise kampaania keskendub inimeste isiklikele finantsoskustele, mis on olulised kõigi ELi kodanike, aga eelkõige haavatavatele rühmade jaoks, käsitledes muu hulgas tulude ja kulude planeerimist, pensioni planeerimist, laenude

haldamist, riskide maandamist ning pettuste ja kelmuste läbinägemist. Kampaania peab olema piisavalt paindlik, et toetada riiklikke kohandatud algatusi, mis on suunatud kindlatele sihtrühmadele, nagu puuetega inimesed, naised, noored, eakad ja madala sissetulekuga inimesed. Nende rühmadeni jõudmine võib olla raskendatud ja neil võivad olla liikmesriigiti erinevad erivajadused. Seepärast tuleks riiklikes strateegiates kasutada olemasolevat taristut, sealhulgas kogukonnakeskusi ja muid kohalikul tasandil leiduvaid sotsiaalkeskusi, kui see on asjakohane, ning teha koostööd usaldusväärsete ja esinduslike koostööpartneritega, kes aitavad nende sihtrühmadeni jõuda.

Samal ajal tuleks kampaaniaga toetada hoiuste ja investeeringute liidu laiemaid eesmärke: edendada investeerimiskultuuri ning suurendada teadlikkust investeerimisega kaasnevatest riskidest ja võimalustest, sealhulgas riski ja tootluse suhet mõjutavatest teguritest ja investeeringute mitmekesistamise vajalikkusest. Kampaania käigus tuleb levitada erisuguseid teabematerjale, millega anda investoritele teavet kapitaliturgudel osalemise, eri investeerimistoodete omaduste ja muu sellise kohta. Kampaania peaks täiendama säästu- ja investeerimiskontode algatust ja tõstma esile seda, kuidas säästu- ja investeerimiskontod aitavad kapitaliturgudel osaleda, suurendades sel viisil säästu- ja investeerimiskontode nähtavust ja innustades neid kasutusele võtma.

Liikmesriikide algatuste toetamiseks, nende nähtavuse suurendamiseks ja ühtse sõnumi saatmiseks on kavas luua **nõ finantskirjaoskuse saadikute võrgustik**. See peaks koosnema avaliku elu tegelastest ja edendama finantskirjaoskust kui Euroopa ja riikliku tasandi eesmärki, hõlmates laiemat teemaderingi kui pelgalt investeerimisotsused – sh igapäevast rahaasjade korraldamist – ja aidates suurendada tarbijate teadlikkust. Selliste eestkõnelejate puudumise tõttu ei ole üldsuse teadlikkuse suurendamisel tehtud jõupingutused olnud sageli piisavalt nähtavad ja mõjukad, et jõuda sisuliste muudatusteni. Selliste puuduste korvamiseks võiksid finantskirjaoskuse saadikud tuua innustavaid näiteid ja jagada isiklike kogemusi, mis kõnetavad eri sihtrühmi, suurendades sel viisil kaasatust ja julgustades suuremat hulka inimesi omandama peamisi finantsoskusi.

Eelkõige peaksid finantskirjaoskuse saadikud olema need, kes suunavad liikmesriikide kodanikke usaldusväärsete finantskirjaoskuse programmide ja vahendite juurde ning aitavad neil jõuda sobivate koostööpartneriteni, nagu tarbijate ja jaeinvestorite ühendused, sotsiaalpartnerid ja riiklikud ametiasutused. Et toetada ja võimendada üldisi finantskirjaoskuse edendamise jõupingutusi kõikjal ELis, peaks finantskirjaoskuse saadikud valima ja ametisse nimetama asjaomane liikmesriik. Finantskirjaoskuse saadikud hakkaksid tegutsema riiklikul ja kohalikul tasandil, kaasates kodanikke ning kogukondi (sealhulgas maapiirkondade elanikke), ettevõtjaid, valitsus- ja haridusasutusi. Nende ülesandeks oleks edendada riikliku tasandi arutelu, keskendudes eri kanalite kaudu eri sihtrühmadele, aga samuti osaleda avalikel üritustel, suhelda peavoolumeediaga ja otsida sotsiaalmeedias kontakti nooremate põlvkondade esindajatega. Samuti peaksid nad aitama edendada haridusprogramme, julgustama kodanikke teadlike finantsotsuste tegemisel ja toetama algatusi, mis võimaldavad kodanikel paremini hallata oma rahalisi vahendeid ja osaleda kapitaliturgudel. Liikmesriike julgustatakse pakkuma finantskirjaoskuse saadikutele nende ülesannete täitmisel pidevat tuge.

Komisjon peaks olema finantskirjaoskuse saadikutega pidevas suhtluses ja kutsuma neid korrapäraselt kokku, et hinnata edusamme, vahetada teadmisi ja ideid ning jagada kohalikul

tasandil edukaks osutunud tavadid. Samuti peaks komisjon töötama välja põhisõnumid ja teabematerjalid, mida finantskirjaoskuse saadikud saavad kohandada kohapealsele olukorrale. Finantskirjaoskuse saadikute võrgustik võiks teadlikkuse suurendamise kampaania elluviimisel teha koostööd ELi ja liikmesriikide tarbijate ja jaainvestorite organisatsioonidega ning sotsiaalpartneritega ning edendada nende organisatsioonide tegevust, aidates muu hulgas kaasa finants-suuniste koostamisele. Et maksimeerida kampaania mõju ja ulatust, tuleks kasutada ära liikmesriikides tegutsevaid võrgustikke ja nende eksperditeadmisi.

ELi finantskirjaoskuse saadikud peaksid aktiivselt osalema OECD rahvusvahelise finantshariduse võrgustiku ülemaailmsel rahanädalal, mis on iga-aastane ülemaailmne teadlikkuse suurendamise kampaania, millega püütakse saavutada seda, et noortel oleks juba varasest eest alates vajalikud finantsteadmised ja -oskused.

Lisaks on komisjonil kavas korraldada **avalikke üritusi**, kus arutatakse finantskirjaoskuse ja investeerimispädevuse teemasid.

Kavandatud meetmed

- *2026. aasta esimeseks kvartaliks loob komisjon koos liikmesriikidega mainekate osalejatega finantskirjaoskuse saadikute võrgustiku, mille abil edendada arutelu liikmesriikides. Võrgustik hakkab koosnema liikmesriigi kohapealseid olusid tundvatest usaldusväärsetest avaliku elu tegelastest, kes aitavad edendada finantskirjaoskust riikliku ja Euroopa tasandi eesmärgina.*
- *Komisjon korraldab eri kasutajarühmadele, sealhulgas noortele, lastele ja haavatavatele rühmadele, sihitud ulatusliku teavitus- ja sotsiaalmeediakampaania. Kampaaniaga suurendatakse muu hulgas teadlikkust ELi rahastamiskavadest, millega toetatakse liikmesriikide finantskirjaoskuse strateegiaid ja algatusi. Komisjon võib ühtlasi aidata teha kindlaks eri rühmade spetsiifilisi vajadusi ja esmatähtsaid valdkondi ning edendada riiklikul tasandil tehtavaid algatusi, millega pöörata neile suuremat tähelepanu.*
- *Komisjon korraldab laiemate teadlikkuse suurendamise algatuste raames avalikke üritusi, mis keskenduvad finantskirjaoskusele ja selle panusele rahalise heaolu toetamisel.*

c. Edusammude seire ja mõju hindamine

Finantskirjaoskuse meetmete tulemuslikkuse hindamiseks on vaja seirata tehtavaid edusamme ja hinnata nende mõju. Oma järeldustes finantskirjaoskuse kohta¹⁷ soovitas nõukogu liikmesriikidel võtta meetmeid seire- ja hindamisalaste jõupingutuste tugevdamiseks. Laiendatud koosseisus eurorühm on otsustanud teha korrapäraselt struktureeritud järelevalvet,

¹⁷ Euroopa Liidu Nõukogu (2024), *Kapitaliturgude liit: nõukogu kiitis heaks järeldused finantskirjaoskuse kohta* (pressiteade, 14. mai 2024). Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2024/05/14/capital-markets-union-council-approves-conclusions-on-financial-literacy/>.

et hinnata Euroopa kapitaliturgude toimimist ja jälgida edusamme kapitaliturgude liidu valdkonnas, sealhulgas finantskirjaoskuse taset¹⁸.

Selle toetamiseks korraldab komisjon 2027. aastal teise finantskirjaoskuse taset käsitleva Eurobaromeetri kiiruuringu ja teeb seda uuringut edaspidi korrapäraselt. Võrreldes ühise mõõteraamistiku abil uuringute tulemusi 2023. aasta Eurobaromeetri kiiruuringu tulemustega, saab jälgida finantskirjaoskuse arengut ja edusamme kõigis ELi liikmesriikides¹⁹. Lisaks 2023. aasta uuringule tuginevate võrreldavate andmete kogumisele kaalub komisjon täiendavate küsimuste lisamist tulude ja kulude üle arvepidamise ja säästmise, pensioniks valmisoleku ja pensioni planeerimise, rahandusalase kerksuse, kindlustuskatte ja muude selliste teemade kohta, hoidudes samas dubleerimast muude uuringute kaudu kogutud teavet. Sellised andmed aitavad analüüsida finantskäitumist ning annavad ülevaate finantskirjaoskuse taseme ja rahalise heaolu vastastikkusest mõjust ning selle soolisest ja vanuselisest mõõtmest. Samuti aitavad need teha kindlaks valdkondi, kus finantskirjaoskuse algatused oleksid eriti kasulikud. Samuti julgustab komisjon liikmesriike osalema muudes rahvusvahelistes finantskirjaoskust käsitlevates uuringutes.

Lisaks ELi finantskirjaoskuse taseme seirele on oluline seirata ka **väljakujunenud parimate tavade rakendamist liikmesriikides**. Selleks teeb komisjon ettepaneku täiendada parimate tavade vahetamise protsessi mehhanismiga, mille abil anda aru eurorühma laiendatud koosseisule. Lisaks on komisjonil kavas teha koostööd liikmesriikide ja sidusrühmadega, et teha seiret era- ja mittetulundussektori ühenduste jaoks koostatud ELi tegevusjuhendi rakendamise üle.

Finantskirjaoskuse algatuste range hindamine võimaldab mõõta nende tõhusust ja mõista seonduvaid käitumuslikke muutusi ning teha kindlaks parimad tavad. Komisjon julgustab asjaomaseid sidusrühmi kasutama finantskirjaoskuse algatuste hindamiseks **komisjoni kvaliteetsesse haridusse ja koolitusse investeerimise õppelaborit**²⁰. Lisaks on komisjon võtnud kohustuse toetada **liikmesriikides hindamisvahendite väljatöötamist ja kasutuselevõttu**. Sealjuures saab lähtekohaks võtta praegu kasutatavad vahendid, nagu Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi²¹ hindamismetoodika, ja OECD poolt selles valdkonnas tehtava töö, et liikuda parimate tavade vahetamise teel põhjalikumate arutelude juurde muu hulgas selle üle, milliseid meetodeid ja näitajaid tulemuste ja käitumuslike

¹⁸ Euroopa Liidu Nõukogu (2024), Kapitaliturgude liidu järelevalveraamistik. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://www.consilium.europa.eu/media/kljp0mvi/cmu_monitoring_framework.pdf.

¹⁹ Ülevaate saamiseks vt Euroopa Komisjon (2023), *Euroopa finantsstabiilsuse ja lõimumise ülevaade 2023*. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://finance.ec.europa.eu/document/download/ffc80aa7-96a8-4500-b7a5-eaf1f8e607cf_en?filename=european-financial-stability-and-integration-review-2023_en_0.pdf.

²⁰ Õppelaboris töötatakse ELi jaoks välja hariduspoliitika hindamise tavad. See pakub üldisi koolituskursusi, kohandatud tehnilist tuge poliitika hindamiseks, sealhulgas abi hindamisprotsessi kavandamisel, ning teeb valitud hariduspoliitikaalastele projektidele tasuta kontrafaktilisi mõju-uuringuid. Õppelaboris saavad osaleda poliitikakujundajad ja kodanikuühiskonna liikmed, sealhulgas sotsiaalpartnerid ja haridustöötajad. Lisateabe saamiseks vt Euroopa Komisjon, hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat (2022), *Learning Lab: Investing in Quality Education and Training* (Õppelabor: investeringud kvaliteetsesse haridusse). Kättesaadav [internetis] aadressil: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/learning-lab>.

²¹ Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (2022), *Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi seire- ja hindamisstrateegia 2022–2027*. Kättesaadav [internetis] aadressil: https://www.eit.europa.eu/sites/default/files/eit_monitoring_and_evaluation_strategy_2022-2027_1.pdf.

muutuste mõõtmisel kasutada (nt suurenenud säästud, digiplatvormide kasutamine, kindlustuskate, liitumine täiendavate pensioniskeemidega ja kapitaliturgudel osalemise määr).

Finantskirjaoskus oli olulisel kohal ka 2025. aasta Euroopa poolaasta riigiaruannetes, sealhulgas seoses tehnilise toe instrumendi projektidega. Komisjon jätkab Euroopa poolaasta raamistikus esitatavate riigiaruannete puhul finantskirjaoskuse arengu hindamist. Nendes aruannetes esitatud analüüsis võib tugineda eespool nimetatud Eurobaromeetri finantskirjaoskuse taseme uuringutele. Selle analüüsi tulemused võivad jõuda ka riigiaruannete teksti ning kajastuda riigipõhistes soovitustes.

Kavandatud meetmed

- *2027. aastal korraldab komisjon teise ELi finantskirjaoskuse taset käsitleva Eurobaromeetri kiiruuringu ja teeb seda uuringut edaspidi korrapäraselt. Seire tõhustamiseks julgustab komisjon liikmesriike osalema muudes rahvusvahelistes finantskirjaoskust käsitlevates uuringutes.*
- *Komisjon toetab liikmesriikides hindamisvahendite väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning korraldab parimate tavade vahetamise käigus arutelusid selliste vahendite kasutamise üle. Komisjon julgustab sidusrühmi kasutama oma finantskirjaoskuse algatuste hindamiseks komisjoni kvaliteetsesse haridusse ja koolitusse investeerimise õppelaborit.*
- *Juba praegu vaatleb komisjon Euroopa poolaasta protsessis finantssektori küsimuste seas ka finantskirjaoskust ja teeb seda ka edaspidi. Kui see on põhjendatud, võib komisjon esitada nendes küsimustes riigipõhiseid soovitusi.*

d. Finantskirjaoskuse algatuste, sealhulgas teadusuuringute rahastamine

Oluline on tagada finantskirjaoskuse algatuste rahastamine. Piisavat rahastust on vaja elanikkonna mitmesugustele vajadustele vastavate terviklike haridusprogrammide ja -algatuste rakendamiseks.

Finantskirjaoskuse strateegia rakendamisel julgustab komisjon liikmesriike kasutama parimal viisil ära olemasolevaid rahastamiskanaleid, mis võimaldavad finantskirjaoskuse algatusi praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames rahastada, sealhulgas programmi „Erasmus+“, ühtse turu programmi, tehnilise toe instrumenti ja Euroopa Sotsiaalfond+.

Kuigi komisjon on rahastanud finantskirjaoskuse algatusi eri programmide kaudu,²² võib struktureeritum ja koordineeritum lähenemisviis hõlbustada sidusrühmadel asjakohaseid rahastusallikaid leida. Rahastusallikate nähtavust aitaks parandada ning finantskirjaoskuse algatuste ja teadusprojektide rakendamist tõhustada **komisjoni loodav spetsiaalne veebisait**,

²² Sealhulgas tehnilise toe instrumendi alla kuuluv digitaalse finantskirjaoskuse juhtalgatus, programm „Erasmus+“, ESF+ ning ühtse turu programm. Peale selle rahastavad riiklikul tasandil paljusid finantskirjaoskuse projekte ka avaliku ja erasektori sidusrühmad.

millega anda muu hulgas olemasolevate vahendite toel põhjalik ülevaade finantskirjaoskuse rahastamiseks sobivatest ELi rahastuskanalitest.

Akadeemiline uurimistöo võib edendada finantskirjaoskuse eesmärke mitmel viisil²³. Sellega kooskõlas soovitatakse nõukogu 2024. aasta järeldustes finantskirjaoskuse kohta komisjonil hõlbustada teadusuuringute tegemist ning kutsutakse komisjoni, liikmesriike ja sidusrühmi üles teadusuuringuid ja koostööd hoogustama, otsides ELis finantskirjaoskuse parandamiseks rahastusvõimalusi. Komisjon edendab finantskirjaoskuse algatuste ja teadusprojektide rahastamisel olemasolevate rahaliste vahendite kasutamist. Peale selle edendab komisjon **ELi rahastust taotlevate finantskirjaoskuse algatuste ja teadusprojektide kavandamisel finantskirjaoskuse pädevusraamistike kasutamist** ja toetab seetõttu nende raamistike rakendamist. Strateegiaga tuleb riiklikke finantskirjaoskuse rahastamise võimalusi täiendada, mitte neid asendada.

Nagu on märgitud komisjoni mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekus, hakatakse edaspidi riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade alusel toetama meetmeid ja reforme, millega edendada hoiuste ja investeringute liitu ning soodustada turupõhiste rahastamisvõimaluste väljatöötamist. See võib hõlmata ka finantskirjaoskuse meetmeid.

Kavandatud meetmed

- *Komisjon loob veebisaidi, kust sidusrühmadel on võimalik leida teavet selle kohta, milliste ELi rahastuskanalite kaudu on juba praegu võimalik finantskirjaoskuse algatusi ja sellekohaseid teadusuuringuid rahastada. Samuti kutsub komisjon liikmesriike üles parandama finantskirjaoskuse algatuste riiklike rahastamiskanalite nähtavust ja tegema need sidusrühmadele kergesti kättesaadavaks.*
- *Komisjon edendab, kui see on asjakohane, finantskirjaoskuse pädevusraamistike kasutamist finantskirjaoskuse algatuste ja sellekohaste teadusprojektide kavandamiseks, sealhulgas juhul, kui neid on võimalik rahastada ELi vahenditest.*
- *Komisjon julgustab liikmesriike kasutama parimal viisil ja muu hulgas käimasoleva mitmeaastase finantsraamistiku alusel ära olemasolevaid ja tulevase rahastuskanaleid, nagu Erasmus+, Euroopa Sotsiaalfond+, ühtse turu programm ja tehnilise toe instrument.*

3. Kokkuvõte ja edasine tegevus

²³ Uurimistöo võib aidata hinnata riiklike finantskirjaoskuse strateegiate tõhusust ja saadud tulemustele saab toetuda Euroopa poolaasta raames riikide aruannete koostamisel (vt punkt c). Samuti aitavad uuringud avardada riiklike algatuste kohalikule tasandile suunatud fookust ja selgitada mitut riiki hõlmavate algatuste abil välja parimad tavad, sest kitsalt ühele riigile keskendunud algatust on raske rakendada teistsuguse institutsioonilise, sotsiaalse või demograafilise profiiliga riigis. Peale selle aitavad akadeemilised uuringud töötada välja ja katsetada pädevuspõhiseid õppematerjale ning rakendada Euroopa Komisjoni ja OECD ühise rahvusvahelise finantshariduse võrgustiku vabatahtlikke finantskirjaoskuse pädevusraamistikke. See hõlbustaks noorteraamistiku integreerimist õppekavadesse, kuna koolidel puuduvad rangete hindamispõhimõtete väljatöötamiseks ja parimate tavade kindlakstegemiseks sageli vajalikud eksperditeadmised (vt punktid a ja c).

Finantskirjaoskuse strateegia peamiseks eesmärgiks on aidata kodanikel kindlustada oma rahalist heaolu. Just finantskirjaoskus on see, mis võib aidata inimestel oma igapäevaeluga paremini hakkama saada, puudutagu see siis ülemäärase võlakoorma ärahoidmist, kindla eluaseme tagamist, pensionipõlve planeerimist või valmisolekut ootamatute probleemide ilmnemisel. See aitab inimestel ennast teostada ning tagab majandusliku kaasatuse ja pikaajalise heaolu, tuues kasu nii kogukondadele kui majandusele laiemalt. See, kui inimestel on teadlike finantsotsuste tegemiseks piisavad teadmised, oskused ja kindlustunne, ei suurenda üksnes nende endi majanduslikku sõltumatust, vaid võimaldab arendada kerkset, kaasavat ja tulevikku vaatavat ühiskonda, kus paraneb igaühe elujärg. Vaja on tegutseda kiiresti, sest finantskirjaoskuse strateegia täielik mõju ei ole kohene, vaid avaldub ajapikku vastavalt sellele, kuidas inimesed jõuavad oma käitumist kohendada.

Järgmises etapis keskendutakse strateegia tõhusale rakendamisele, pannes suurt rõhku struktureeritud koostööle liikmesriikide ja peamiste sidusrühmade vahel, et maksimeerida käimasolevate ja tulevaste algatuste mõju.

Edusammude jälgimiseks luuakse usaldusväärne seireraamistik, mis tugineb praegu kasutatavatele töövahenditele, nagu Eurobaromeetri kiiruuring, eurorühma järelevalveprotsessid ja Euroopa poolaasta raames toimuv riigipõhine järelevalve. Komisjon hindab finantskirjaoskuse strateegia rakendamist hoiuste ja investeeringute liidu strateegia vahehindamise laiemas kontekstis ning see toimub kava kohaselt 2027. aastal. Läbivaatamine võimaldab teha kindlaks rakendamisega seotud probleemid ja vajaduse korral täiustada strateegiat, et tagada jätkuv asjakohasus ja mõju.

Endiselt jääb keskele kohale sidusrühmade kaasamine, mis hõlmab muu hulgas erasektori ning tarbijate ja jaeinvestorite organisatsioone, sotsiaalpartnereid ning rahvusvahelisi partnereid, kellega jagada parimaid tavasid ja ühtlustada jõupingutusi. Korrapärase aruandlusega antakse ajakohastatud teavet ja küsitakse tagasisidet, mille najal kujundada tulevase meetmeid. Seire ja hindamise tulemuste põhjal alustatakse tulevikus pikaajalist planeerimist, millega tagada, et finantskirjaoskus jääb ELi poliitika- ja rahastamisraamistikkes endiselt oluliseks.

LIIDE: Meetmete tabel

Sammas	Kavandatav tegevus	Tähtaeg
Tegevuste koordineerimine ja parimad tavad	Asjaomaste valitsuste eksperdirühmade korrapärased, eri teemavaldkondadele keskenduvad finantskirjaoskuse alased kohtumised, millega koordineerida finantskirjaoskuse algatustes teavituse, teadlikkuse suurendamise, seire, hindamise ja rahastamise vallas tehtud jõupingutusi	Alates 2026. aasta esimesest kvartalist
	Esmatähtsate teemavaldkondade kindlaksmääramine ja parimate tavade vahetamine liikmesriikide ekspertide vahel finantskirjaoskuse alaste algatuste kavandamisel ja rakendamisel	2026. aasta IV kvartal
	Finantskirjaoskuse teemaline ministrite tasandi üritus, kus teha kokkuvõtte parimate tavade levitamisel ja rakendamisel tehtud edusammudest ning hinnata peamisi esilekerkivaid suundumusi	Alates 2027. aastast
	Era- ja mittetulundussektori organisatsioonide jaoks vabatahtliku põhimõtete kogumina toimiva ELi tegevusjuhendi väljatöötamine koostöös asjaomaste sidusrühmadega	2027. aasta esimene kvartal
	Era- ja mittetulundussektori sidusrühmade osalusel toimuvad korrapärased seminarid, millel hõlbustatakse teabevahetust, edendatakse koostööd ja aidatakse kaasa üleeuroopalise finantskirjaoskuse spetsialistide kogukonna loomisele	Alates 2026. aastast
Teavitus ja teadlikkuse suurendamine	Pädevate ja liikmesriigi kohapealseid olusid tundvate finantskirjaoskuse saadikute võrgustiku loomine, millega edendada arutelu riiklikul tasandil ning edendada finantskirjaoskust kui riiklikku ja Euroopa tasandi eesmärki	2026. aasta esimene kvartal
	Eri kasutajarühmadele, sealhulgas noortele, lastele ja haavatavatele rühmadele, sihitud kogu ELi hõlmav finantskirjaoskuse alane teavitus- ja sotsiaalmeediakampaania	Alates 2026. aastast
	Laiemate teadlikkuse suurendamise algatuste raames korraldatavad avalikud üritused, mis keskenduvad finantskirjaoskusele ja selle panusele rahalise heaolu toetamisel	Alates 2026. aastast

Edusammude seire ja mõju hindamine	Teine ELi finantskirjaoskuse taset käsitlev Eurobaromeetri kiiruuring. Komisjon jätkab ka edaspidi selliste uuringute korrapärasest korraldamist	Alates 2027. aastast
	Hindamisvahendite väljatöötamise ja kasutuselevõtu toetamine liikmesriikides. Komisjon julgustab sidusrühmi kasutama oma finantskirjaoskuse algatuste hindamiseks komisjoni kvaliteetsesse haridusse ja koolitusse investeerimise õppelaborit	Alates 2026. aastast
	Finantskirjaoskuse lisamine Euroopa poolaasta protsessi, mis peaks edendama hindamise järjepidevust ja võimaldama asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi	Pooleli
Finantskirjaoskuse algatuste, sealhulgas teadusuuringute rahastamine	Veebisait, kust sidusrühmadel on võimalik saada teavet selle kohta, milliste ELi rahastuskanalite kaudu on juba praegu võimalik finantskirjaoskuse algatusi ja sellekohaseid teadusuuringuid rahastada	2026. aasta IV kvartal
	Tegevused, millega edendada finantskirjaoskuse pädevusraamistike kasutamist finantskirjaoskuse algatuste ja sellekohaste teadusprojektide kavandamisel, sealhulgas juhul, kui neid on võimalik rahastada ELi vahenditest	Pooleli
	Komisjon julgustab liikmesriike kasutama parimal viisil ja muu hulgas käimasoleva mitmeaastase finantsraamistiku alusel ära olemasolevaid ja tulevase rahastuskanaleid, nagu Erasmus+, Euroopa Sotsiaalfond+, ühtse turu programm ja tehnilise toe instrument	